

SELLS, Michael A. The casting: a close hearing of
sūra 20:1-79. *Qur'ānic studies today*. Ed. Angelika *Taha Suresi*
Neuwirth and Michael A. Sells. New York:
Routledge, 2016, (Routledge Studies in the Qur'ān), *190106*
pp. 124-177. Discusses the longest Mūsā narrative
in the Qur'ān as well as the challenge the different
Mūsā-accounts present to qur'ānic literary criticism.

22 Ekim 2017

MADE YAKIMLANDIKAN
SONRA GELEN BOKIMAN

Taha Surah

60. FEDELI, A. Relevance of the oldest Qur'anic manuscripts for the readings mentioned by commentaries. A note on *sūra "tā-hā"*. *Manuscripta Orientalia*, 15 i (2009) pp.3-10.

61

MADDE YAYINLANDIRAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

B.2. Taha Suresi
- Meryem Suresi
Bedrettin Çetiner

• Kur'an-ı Kerim'den Bazı ayetlerin Tefsiri Üzerine Bir Deneme
(Meryem ve Taha Süreleri), İst., 1992.

28 MAYIS 1993

"TAHA SÜRESİ"

B.2.

TFS

el-Aynî, "Undet ul-Karim...", c. XV, s. 306-313

TAHA SÜRESİ

87-961349

Damāgī, 'Abd al-Fattāh al-Sayyid Muḥammad.
(Tafsīr al-Bayānī li-Sūrat Tāhā)

التفسير البياني لسورة طه / عبد الفتاح
السيدي محمد الدماغي .
مطبعة : [Cairo] [Cairo : s.n.], 1985
السادس

152 p. ; 24 cm.
Includes bibliographical references.
Acquired only for LC.

22 EKİM 2008

عثمانى ديوبندى، محمد شفيح
٧٢٩٨- تفسير معارف القرآن شامل
سوره های طه، انبياء، حج، مؤمنون و

نور، ترجمه محمد يوسف حسين پور، جلد نهم، تربت
جام: احمد جام، چاپ اول، ۱۳۸۳ / ۳۰۰۰ نسخه، ۲۰۲ ص،

فارسی، وزیرى (کالينگور)، بها: ۳۰۰۰۰ ریال.

شابک دوره: ۹۶۴-۶۷۶۵-۷۰-X

Taha Suresi

- Erba'ya Suresi

- Alac Suresi

- Al'imminun ۱

- Nur "

ع ۹ ۲-۷۷-۶۷۶۵-۹۶۴

کد پارسا: BY1583

عنوان متن ترجمه شده:

تفسير معارف القرآن

تفاسير اهل سنت

Essifa - I, 56

تصنيف ودراسة

الدكتور

مؤلف أبو الهيثم علي السيوطي

بيبيوجرافيا الرسائل العلمية
في الجامعات المصرية منذ إنشائها
حتى نهاية القرن العشرين
الأدب العربي والباحث والتقدم الأدبي

٣٦٥٦- المباحث البلاغية في سورة طه / كمال الدين حسين سلطان محمود / م -
ج. الأزهر، ك. اللغة العربية بأسسوط
Taha Suresi

م	ماجستير	د	دكتوراه	ج	جامعة
ك	كلية	ق	قسم	ش	شعبة
ا	إشراف	س	ميلادية	ح	هجرية

- القاهرة ت
الطبعة الأولى
١٤٢٢ هـ - ٢٠٠١ م

سوره مریم آیه‌های: ۱۶ و ۲۷ و یک بار در سوره «تحریم» آیه ۱۲ آمده است. آغاز سوره حروف رمز کهنیص و پایان آن، او تسمع لهم رکزای می‌باشد. از آنجا که زندگانی معنوی مریم عذرا با تفصیل بیشتری در این سوره آمده است، آن را به نام «مریم» نامیده‌اند. این سوره را با حروف راز آمیز «کهنیص» و کوتاه شده آن «کهن» که در آغاز سوره آمده است نیز نامیده‌اند.

شماره کنونی سوره و شماره هنگام نزول، در ترتیب کنونی سوره‌های قرآن، سوره مریم نوزدهمین سوره و نیز دهمین سوره از سوره‌های بیست و نه گانه قرآن می‌باشد که با حروف مقطعه آغاز شده‌اند. سوره مریم در ترتیب نزول، سوره ۴۲ می‌باشد و پیش از سوره «طه» و پس از سوره «فاطر»، جای دارد و در مصحف امیرالمؤمنین (ع)، سوره ۵۰ است (تاریخ یعقوبی، ۱۱۳/۲؛ تاریخ قرآن، الزنجانی، ۵۹).

شماره آیه‌ها، کلمات و حروف، شماره آیه‌های این سوره بر پایه قرائت نخستین قاریان مدینه و نیز قاریان کوفه، بصره و شام، ۹۸ آیه و براساس قرائت قاریان اخیر مدینه ۹۹ است؛ و نیز دارای ۹۷۲ کلمه و ۳۹۳۵ حرف می‌باشد (التبیان، ۱۰۱/۷؛ مجمع البیان، ۵۰۱۳؛ شناخت سوره‌های قرآن، ۲۳۷). ابوالفتح شماره کلمات این سوره را ۹۶۲ و شماره حروف آن را ۳۸۰۲ دانسته است (تفسیر ابوالفتح، ۴۵۷/۳ به بعد).

مکی یا مدنی، طبرسی می‌نویسد: این سوره به اجماع قرآن شناسان، مکی است (المیزان، ۲/۱۴). و شیخ طوسی نیز به گفته قتاده و مجاهد، این سوره را مکی دانسته است (التبیان، همان).

شأن نزول، آیه‌های: ۶۳، ۶۶، ۷۷ سوره دارای شأن نزول است. گویند: عاص بن وائل سهمی، مزد کارگری را که برای او کار کرده بود، نپرداخت و گفته بود: چنانچه گفته‌های محمد درست باشد، برای رفتن به بهشت و برخورداری از نعمتهای آن، ما سزاوار تریم و در آنجا مزد او را بیشتر خواهم پرداخت. پس آیه ۶۳ (تلك الجنة التي نورت....) فرود آمد. و هنگامی که سئوالات یهودیان حضور پیامبر اکرم (ص) بیان شد چند روزی بر پیامبر وحی نرسید و چون جبرئیل خدمت ایشان رسید حضرت سبب تأخیر را سؤال کرد، جبرئیل (ع) آیه ۶۴ این سوره را بر آن حضرت خواند: و ما تنزل الا بامر ربك = و ما جز به فرمان پروردگار فرود نمی‌آیم.... (و نیز سوره کهن).

آیه ۶۶ درباره ابي بن خلف جحمی نازل شده که منکر رستاخیز بود و در رد پندار او آمده است؛ و يقول الانسان اذا مات لسوف اخرج حيا = آیا وقتی بمیرم، براستی زنده (از قیر) بیرون آورده می‌شوم؟ همچنین آیه ۷۷: افرايت الذی کفر باياتنا = آیا دیدی آن

کسی را که به آیات ما کفر ورزید... (همان).

پیامهای سوره، ۱) نخستین پیام سوره درباره زکریا و یسرا او یحیی، پیامبر خردسال خدا است. با مرده‌ای که خداوند به زکریا می‌دهد که او دارای پسری به نام «یحیی» خواهد شد، که در عین ناامیدی زکریا مرده حق، تحقق می‌یابد (آیه‌های ۱ تا ۱۵)؛ ۲) گفت و گواز مریم عذرا، آمدن فرشته و باردار گشتن او و نکوهشهای آزار دهنده مریم از سوی مردم و تولد حضرت عیسی مسیح (ع) و درگاهواره سخن گفتن او، پیام دیگر این سوره است (آیه‌های: ۱۶ تا ۳۶)؛

۴) ابراهیم (ع) پیامبر بت شکن خدا و سرگذشت پیامبری او، گفت و گوی وی با پدر خویش و یا پدر و مادر خویش و فراخواندن او به یکتا پرستی و پاسخ درشت پدر به ابراهیم و سرانجام، رها کردن بت پرستان و کناره‌گیری از آنان، یکی دیگر از پیامهای این سوره است (۴۱ تا ۵۰) (التبیان، ۱۲۹/۷)؛

۵) سخنی کوتاه درباره سه تن از پیامبران خدا و اشاره‌ای گذرا به روزگار پیامبری ایشان یعنی موسی، اسمعیل و ادریس (ع) خود پیام دیگری است.

علامه طباطبائی هدف و پیام بنیادین و فراگیر این سوره را مرده دادن به درستکاران و مؤمنان و هشدار گویا برای نابکاران و خدا گریزان می‌داند. این معنی از بخش پایانی سوره نیز دریافت می‌شود: فاتما یترناه بلسانک لتبشر به المتقین و تنذر به قوما لدا = همانا آن (قرآن) را به زبان تو آسان کردیم تا پرهیزکاران را به آن بشارت دهی و مردم ستیزه جو را به آن بیم دهی (۹۷) (المیزان، سید محمد حسینی ۳/۱۴).

فضیلت سوره، ابي بن کعب از رسول خدا (ص) نقل کرده است که هر کس سوره مریم را تلاوت نماید خداوند..... به او دهها حسنه عطا خواهد کرد. و نیز از حضرت صادق (ع) روایت کرده‌اند که خداوند خواننده سوره مریم را از نعمتهای دنیایی بی‌نیاز می‌کند و در آخرت از یاران حضرت عیسی (ع) خواهد بود. محبوبه مؤذن

سوره طه، و پیدا است که از نخستین واژه سوره که خود، یک آیه بشمار آمده، گرفته شده است. ابن عباس، سعید بن جبیر، حسن بصری و مجاهد، طه را به معنی «یار جل» مرکب از حرف ندا و منادا دانسته‌اند. برخی گفته‌اند: طه واژه یا ترکیبی حبشی نبطی یا از زبان «عک» است. حسن بصری گوید: طه (یار جل) در پاسخ مشرکان آمده که گفتند: او (پیامبر) به سختی و تیره روزی افتاده است. خدا در پاسخ آنان فرموده طه، [ای مرد] ما انزلنا علیک

Taha S.

POSTILLE A COR. II, 248 - XXXIX, 23 - XX, 15¹

ALESSANDRO BAUSANI (Roma)

I. - Nella seconda sura del Corano (La Vacca) nel racconto di Samuele² e Saul (*Tālūt*), che il Bell³ porta come prova, per le sue incongruenze con quello biblico, che « the material did not come to him from literary sources », e che è uno dei rarissimi passi coranici che si riferiscano ai libri storici dell'AT, si trova questo brano (v. 248): « E disse loro il Profeta: ⁴ In verità segno del suo regnare sarà questo, che verrà a voi l'Arca nella quale dimorerà Divina Presenza (*sakīna*) inviata dal Signore vostro, e un resto di ciò che lasciarono la gente di Mosè e la gente d'Aronne: sarà portata dagli Angeli. In questo certo v'è un segno per voi, se siete credenti »⁵.

Ora è ben noto a chi conosca la narrazione biblica che più di vent'anni di tempo intercorrono fra il collocamento dell'Arca a *Qiryat-ye'ārīm* e l'elezione a giudice di Samuele, e un numero imprecisato, ma notevole, di anni, da tale avvenimento a quello della richiesta di un re da parte degli Israeliti⁶. Si noti inoltre che i due avvenimenti non sono connessi

¹ La sostanza del presente articolo è stata presentata quale comunicazione scientifica alla seduta del 20 Novembre 1954 della Società Italiana di Storia delle Religioni. Per la numerazione dei vv. coranici seguò la vulgata cairina del Re Fu'ād, come ho fatto anche nella mia recente traduzione del Corano (Sansoni, Firenze, 1955) dalla quale sono presi i brani tradotti, ad eccezione di alcuni passi dove una versione più strettamente letterale mi è sembrata, per ragioni tecniche, indispensabile.

² Non esplicitamente nominato.

³ R. BELL, *Introduction to the Qur'ān*, Edinburgh, 1953 p. 163.

⁴ Cioè Samuele.

⁵ Sulla *sakīna* si veda il mio commento al passo IX, 26, cit. op. p. 559.

⁶ « Or quando Samuele fu diventato vecchio ... » dice infatti il testo biblico (I Sam. VIII, 1).

da alcun legame logico nel testo biblico, legame logico che possa aver facilitato la confusione. Ma non è qui mio compito di sottolineare una delle tante incongruenze del Corano, bensì intendo farne notare lo speciale modo. Osservando infatti il testo biblico si noterà che i due avvenimenti sono legati da un nesso, direi, puramente grafico. Cioè il breve capitolo VII che parla della elezione di Samuele a Giudice e precede immediatamente l'VIII (quello a proposito della richiesta di un Re da parte degli Israeliti) possiede un breve paragrafo iniziale (v. 1) che meglio si riattacca concettualmente al precedente cap. VI (occupato dal racconto della Arca rimandata ad Israele) e che dice: « Andarono quelli di Cariat-jearim e levata l'arca del Signore, la condussero alla casa di Abinadab, sulla collina, e consacrarono il figlio di lui, Eleazaro, a custodire l'arca del Signore ». Poi segue *ex-abrupto*, nello stesso capitolo, la storia di Samuele giudice, e indi di Samuele che dà un re ad Israele.

Ora, mi sembra, una « confusione » di questo tipo non poteva essere fatta da chi conoscesse la Bibbia da narrazioni udite, da racconti concettualmente legati insieme, perché nessuno che non avesse recitato la Bibbia meccanicamente a memoria come testo sacro, con le sue divisioni tradizionali, se anche talvolta assurde, in capitoli, si sarebbe mai sognato di narrare tutt'assieme il ritorno dell'Arca più Samuele che dà un re ad Israele. Non mi sembra quindi che resti altro che questa soluzione: colui che fece la confusione doveva o conoscere graficamente il testo letterario biblico, o saperne dei brani almeno meccanicamente a memoria.

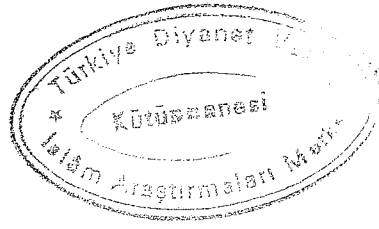
Il più recente traduttore e interprete francese del Corano, il Blachère è - se non erro - l'unico ad aver notato *en passant* l'interessante fatto, sia pure senza trarne alcuna conclusione².

¹ Riproduco la traduzione del VACCARI in *La Sacra Bibbia tradotta dai testi originali* ... Firenze 1947 (vol. II, p. 180).

² *Le Coran* ... Paris 1947-1951 (3 voll.). A pp. 803-804 del III vol., n. 249: « toutefois dans *ibid.*, VII, 1, le récit sur le retour de l'Arche précède immédiatement le chapitre (si riconosce quindi che si tratta dell'ordine grafico puramente esteriore dei capitoli) où l'on voit les Israélites demander un roi ».

Studi Orientalistici in Onore di Giorgio Levi Della Vida

vol. I, Roma 1956. ON. 231706

قصة السامري

Taha Surest
- Samiri

في سورة - طه - أحداثها وعبرها

أ.د. أحمد شكري

جامعة الإمارات العربية المتحدة - العين

مقدمة:

ذكرت قصة السامري في ثنايا قصة نبي الله وكتيمه موسى عليه السلام، وردت الإشارة إلى بعض أحداثها في عدة سور^(١)، ولكن السورة الوحيدة التي ذكر فيها اسم السامري مع تفصيل قصته هي سورة طه، ونظراً لما تحويه القصة من عبر كثيرة نافعة للدعاة السائرين على منهج الأنبياء، ولأبناء هذا الزمان، ولما فيها من اختلاف وأقوال متعددة وعدم تحقيق بعض أحاديثها رأيت كتابة هذا المقال، وقسمته إلى ثلاث مباحث، الأول: تفسير الآيات التي وردت فيها القصة بإجمال، والثاني: تحقيق القول في العجل الذي عبده بنو إسرائيل، والثالث: العبر والعظات والدروس المستنبطة من القصة.

المبحث الأول

تفسير الآيات الكريمة التي ذكرت فيها قصة السامري.

إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَمْ وَوَاعَدْنَاكَمْ
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّاءَ
وَالسَّلْوى ﴿٨٠﴾ لتعلق هذه الآيات بموضوع آخر
وحادثة أخرى، وسأقتصر على ذكر القول الذي
أراه راجحاً فيما ذكر فيه المفسرون أكثر من رأي
رغبة في الإيجاز والاختصار.

تبدأ أحداث القصة بعد خروج موسى ومن معه
من قومه وهم سبعون رجلاً، لتلقي التوراة من الله
تعالى، واستخلف على قومه أخاه هارون، وكان
موسى عليه السلام، في شوق للقاء الله ومناجاته فوصل

وردت قصة السامري في سورة طه، وهو
الموضع الوحيد في القرآن الكريم الذي ذكرت
تفاصيل القصة من أولها إلى آخرها، ولعل ما
جرى عليه أكثر المفسرين من بدء القصة بقوله
تعالى: ﴿وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى﴾ [٨٣]
أقرب مما فعله بعضهم بجعلها تبدأ من: ﴿يَا بَنِي

أهداف سورة «طه» (*)

معنى طه

قيل معناها يا رجل، وقيل معناها يا إنسان، وقال آخرون هي اسم من أسماء الله تعالى وقد أقسم سبحانه به، وقال آخرون هي حروف مقطعة مكونة من الطاء والهاء يدل كل حرف منها على معنى. واختلفوا في ذلك المعنى اختلافهم في المص. وقد ذكرنا ذلك في التعريف بسورة الأعراف، قال ابن جرير الطبري «والذي هو أولى بالصواب عندي من الأقوال فيه قول من قال: معناها: يا رجل، لأنها كلمة معروفة في عك، فيما بلغني، وأن معناها يا رجل».

«وقيل أصله طأها، على أنه أمر لرسول الله (ص) بأن يسطأ الأرض

نزلت سورة طه بعد سورة مريم، ونزلت سورة مريم فيما بين الهجرة إلى الحبشة وحادثة الإسراء، فيكون نزول سورة طه في ذلك التاريخ أيضاً. أي بعد السنة السابعة من البعثة وقبل السنة الحادية عشرة من البعثة.

وفي المصاحف المطبوعة بالقاهرة، سورة طه مكيّة إلا الآيتين ١٣٠ و١٣١، فهما مدنيّتان؛ وآياتها ١٣٥ آية نزلت بعد مريم.

وقال الفيروزآبادي «السورة مكيّة إجمالاً، وكلماتها ١٣٤١ كلمة، ولها اسمان «طه» لافتتاح السورة بها، و«سورة موسى» لاشتمالها على قصته مفضلة.

(*) انقضي هذا المبحث من كتاب «أهداف كل سورة ومقاصدها»، لعبد الله محمود شحاته، الهيئة العامة للكتاب، القاهرة، ١٩٧٩ - ١٩٨٤.

Cafer Serefidin

el-Mersuat-ül-Ker'anıyye hasa'isü's-süves

c. V, Beyrut, 1420/1999, s. 221-261.

DN: 81301

21 Eylül 2014

- 191 MADIGAN, Daniel. [Human alienation] *Al-Baqara* 2:36?39; *Tā'-hā'* 20:115?24. *Humanity: texts and contexts. Christian and Muslim perspectives: a record of the sixth Building Bridges Seminar, convened by the Archbishop of Canterbury, National University of Singapore, December 2007.* Michael Ipgrave and David Marshall, eds. Georgetown University Press, Washington (DC): 2011, pp.84-86.

Bahar a duni
020185
Taha Saad
190106